Dr Hans PEER*

ZAMENA PARADIGMI U BURNIM VREMENIMA (PROJEKAT EU SOLVENTNOST II)

Apstrakt: *„Solventnost II" je projekat Evropske komisije za temelntu promenu evropskog prava nadzora u osiguranju. Dosadašnji državni sistem propisa o opremljenosti sopstvenim kapitalom (Solventnost I) zamenjen je, usled promenjenih tržišnih uslova, sistemom baziranim na riziku. Odredbe ovog sistema prelaze dosadašnje okvire Zakona o nadzoru osiguranja[1] uzimajući više u obzir kvalitativne elemente, kao što su upravljanje rizikom, rukovođenje i kontrola u (re)osiguravajućim društvima. Solventnost II je u smislu dugoročne profitabilnosti osiguravača pozitivno ocenjen od strane najvećeg broja osiguravača u Evropi, iako povećanje potrebnih sopstvenih sredstava predstavlja dodatno opterećenje.*

Ključne reči: *kriza finansijskog tržišta, upravljanje rizikom, Solventnost II, potreban kapital, minimalni zahtev za kapitalom, opremljenost sopstvenim sredstvima, osiguravajuća društva*

1. ZAKLJUČAK KAO UVOD

Solventnost II je projekat EU kojim se reguliše pravo nadzora osiguranja u Evropi.[2] On je novi evropski sistem nadzora koji nadzornim vlastima država članica stavlja na raspolaganje odgovarajuće kvalitativne i kvantitativne instrumente u cilju temeljite procene ukupne solventnosti i integrisanog upravljanja rizikom u osiguravajućim društvima.

Cilj projekta je pooštravanje propisa u vezi opremljenosti osiguravajućeg društva sopstvenim kapitalom, čiji je fokus na riziku.

Primenjen je model tri stuba, kao i u Baselu II. Međutim, za razliku od branše bankarstva u kojoj se rizik posmatra pojedinačno, pažnja u branši osiguranja je usmerena na celokupan sistem.

Pored kvantitativnih aspekata u pogledu dovoljne visine solventnog kapitala, posmatraju se i kvalitativni aspekti u pogledu adekvatnog rizičnog kapitala kojim osiguravajuće društvo raspolaže.

Solventnost II prisiljava osiguravača na intenzivno upravljanje rizikom i usmerava osiguravajuće društvo ka vrednostima.[3]

Nadalje, Projekat Solventnost II menja kalkulaciju u životnom osiguranju. Ekonomija osiguranja pozdravlja Solventnost II pre svega zbog neophodne konvergencije sistema za nadzor (takozvanih level playing field). Potreba za promenom je naročito došla do izražaja donošenjem propisa o opremljenosti kapitalom.

Solventnost II treba da stupi na snagu 1. januara 2013. godine primenom u 27 zemalja EU.

2. RAZLOZI ZA SOLVENTNOST II

U finansijskoj i ekonomskeoj krizi pojavila se u ekonomiji osiguranja potreba za efikasnim upravljanjem rizikom. Sistemi nadzora koji su pokazali svoje nedostatke doveli su finansijski svet do propadanja, a u ekspertize odgovornih menadžera izgubljeno je poverenje.

Već je 1995. godine na evropskom nivou zaključeno da ovu regulativu treba podvrći uporednoj analizi. Na prvom koraku su preduzete promene postojeće regulative (uvođenje režima Solventnost I).

Dr Helmut Müller, predsednik ustanove za nadzor osiguranja u Nemačkoj – BAV (od 2002. godine integrisane u BaFin) 1991. godine, što znači na vrhuncu euforije u pogledu novog, slobodnog i liberalizovanog evropskog tržišta, zatražio je uvođenje efikasne kontrole solventnosti.[4] Da bi se isključila zamena, ovaj kontrolni mehanizam je dobio naziv „Solventnost": i kamen temeljac je položen!

---

* Potpredsednik nadzornog odbora Generali Austria, Beč.

[1] Misli se na Zakon o ugovoru o nadzoru osiguranja Austrije (prim. prev.)

[2] Direktiva Evropskog parlamenta i Saveta 2009/138/EG.

[3] Upravljanje orijentisano na vrednosti je koncept upravljanja sa ciljem dugoročnog, trajnog, povećanja vrednosti preduzeća kao celine (u kontekstu: osiguravajuće kompanije). U nemačkoj literaturi se koristi izraz „wertorientierte Unternehmensführung", koji odgovara anglosaksonskom Value Based Management (VBM) odnosno konceptu Shareholder-Value (prim. prev.)

[4] *Assets&Liabilities 3/2002*, str.15.

Iz čega je proizlazilo strahovanje Müllera i njegove organizacije? Iz predostrožnosti ili iz dalekovidnosti?

Danas, pored svih drugih faktora uticaja, poznajemo dva glavna uzroka ekonomske krize koji ekonomiju osiguranja nisu trajno oštetili, ali je ipak jesu pogodili. To su:

1. deformacije usled deregulacije i liberalizacije i
2. globalna kriza finasijskog tržišta.

2.1 Deregulacija i liberalizacija

Osnovni sadržaj Bele knjige Evropske unije, Akcionog plana sektora finansijskih usluga i donetih direktiva je bilo:

– otklanjanje ili redukcija državnih mera za slobodno odvijanje privrede,

– sloboda obavljanja usluga i otvaranja podružnica u inostranstvu: otvaranje tržišta ukidanjem propisa koji sprečavaju zaključivanje posla van granica matične zemlje,

– pravno izjadnačavanje i priznavanje nacionalnih sistema nadzora,

– dozvole i nadzor podružnica u inostranstvu i sloboda obavljanja usluga koje izdaju vlasti zemlje porekla,

– slobodna konkurencija u pogledu cena, proizvoda, prodaje i komunikacije sa korisnim efektima prvenstveno za privatne klijente.

Šta se očekivalo od deregulacije?

Osnovna misao je da konkurencija ide na štetu potrošača koji ne može, kao u svom svakodnevnom životu, da iz mnogovrsne ponude izvrši izbor. Izraženo je mišljenje da su cene pojedinih osiguravača na pojedinim tržištima omogućavale previsoke raspone dobiti. Pri tome su se prevideli negativni rezultati nekih godina i vrsta osiguranja. Izgledalo je primamljivo da svaki klijent ubuduće ima na raspolaganju punu paletu evropske ponude. Strane kompanije bi koristile mogućnost slobodnog obavljanja usluga i otvaranja podružnica u inostranstvu čime bi im bila omogućena povoljnija premija. Na ovaj način je tadašnji evropski sekretar za unutrašnje tržište, Fritz Bolkestein, želeo da omogući što efikasnije tržište finansijskih usluga na svetu[5].

Regulativi su stajale na raspolaganju mogućnosti kalkulacije na pojedinim tržištima prema zakonu velikih brojeva; sada su osiguravači morali sami kalkulisati svoje tarife i formirati ih na bazi svojih specifičnosti. Neki su osiguravači zbog manjka potrebnog znanja skupo platili svoj nauk, a posebno u pogledu prodaje u inostranstvu.

U Zapadnoj Evropi je do 2000. godine premija rasla godišnje više od 10%, ali je sada počela da stagnira zbog pojačane konkurencije. Početni rast, sada u opadanju, postao je uzrok prodora konkurencije, fuzionisanjima i kupovinama društava, od čega su neke pre svega u bankoosiguranju propale usled tužbi (treba se setiti samo neuspele fuzije Allianz-a i Dresdner Banke).

Zahtev za regulativom i kontrolom je bio jasan, jer granice liberalizacije u okviru finansijske krize od 2008. nisu izdržale. Pre nekoliko godina je u okviru životnih osiguranja vezanih za fondove sticana značajna dobit prilikom ulaganja u inostranstvu. Sada su, medutim, obelodanjeni potencijalni gubici. Finansijska kriza je sa svojim delovanjem na ulaganja u životnom osiguranju u fokus stavila sigurnosne aspekte kako prilikom zaključenja, tako i za vreme trajanja ugovora

Strahovanja eksperata su se obistinila: branša koja se u svom poslovanju rukovodi sigurnošću, teško da može zamisliti ugovore kreirane potpuno slobodno, bez implementirane kontrole!

2.2 Globalna kriza finansijskih tržišta

Posle godina naizgled bezgraničnog rasta, globalni sistem je pokazao svoju ranjivost nakon užasnog događaja u Njujorku 11. septembra 2001. godine. Na međunarodnim berzama su kursevi krahirali izazvani neposrednim strahovima vrlo slabe korelacije sa stvarnim povodom. Čak i ako su se tržišta akcija i oporavila, ovaj slučaj je morao pokazati ulagačima u kojoj meri je naš finansijski svet umrežen i povezan. Do 2008. godine je kretanje opet krenulo uzlazno (sa jakim oscilacijama i regionalnim razlikama), dok, zbog naizgled lokalnih događaja, nije izbila finansijaska kriza – ovaj put sa destruktivnim, trajnim posledicama na svetska finansijska tržišta.

Počelo je pregrevanjem američkog hipotekarnog tržišta koje se finansiralo neizlečivo obezvređenim ne-

[5] Dostupno na: http://www.akademikerbund.at/content_akademikerbund.php?bid=32

kretninama. Nakon toga su u roku od dvadeset meseci američke nekretnine izgubile 7,1 mlrd US$[6]. Započeti su užurbani pokušaji za saniranje šarenila kaskadno strukturisanih kredita i ostalih tvorevina u nadi (pod pretpostavkom stohastičke nezavisnosti rizika) da valjda neće svi biti pogođeni u isto vreme! Kao posledica neočekvane korelacije rizika slomila se, kao što je poznato, kreditna mreža SAD. Usledili su visoki gubici u finansijskim proizvodima koji nisu počivali na realnim vrednostima, već na čistim špekulacijama i blefiranju, ili su na kraju potpuno obezvređeni u sistemu snežne lopte sa senzacionalnim obećanjima dobiti i u početku visokim udelima u dobiti privukli ogromne količine kapitala. Ekonomija osiguranja je, zahvaljujući svojoj tradicionalno opreznoj investicionoj politici, samo delimično bila pogođena i etablirala se kao neoboriva. Ipak je oštećena s aspekta ulaganja kapitala i u uslovima opšteg nepoverenja. Kao primer se može uzeti opadanje produkcije u životnom osiguranju vezanom za fondove, naravno, najjače pogođenom gubicima na tržištu akcija.

Ova kriza finansijskih tržišta, koja bi bez pravovremenog zaokreta u njenom upravljanju vodila u svetski kolaps, pojačala je napore u donošenju propisa naročito u bankarstvu – „Bazela II". Glavni cilj, između ostalog, je utvrđivanje kapitala kojom banka mora da raspolaže za pokriće kredita. Kao u osiguranju, i u bankarstvu se „Bazel II" zasniva na tri stuba:

- minimalni zahtevi za kapitalom,
- postupak provere od strane nadzornih organa i
- tržišna disciplina.

Rezimirajući, može se reći da su mere Solventnost II dobile na značenju jer je kriza – pored spoljnih faktora – počivala i na pogrešnim pretpostavkama deregulacije:

- očigledno, nacionalni nadzorni organi nisu dovoljni za globalno tržište,
- finansijske kompanije nisu zbog nedostatka ekspertiza uspele da adekvatno ocene rizike, a s tim ni da ih ukalkulišu na odgovarajući način,
- potrebna poslovna opreznost i tržišna disciplina su u oduševljenju zbog novih mogućnosti bili zanemareni ili svesno povređeni zbog pohlepe,
- u fokusu svake odluke društva mora biti adekvatnost rizika,
- sistemi ranog otkrivanja i limita moraju postati područja odlučivanja o poslovoj politici uz punu odgovornost, u skladu sa korporativnim upravljanjem.

3. PRINCIP TRI STUBA

Tri stuba na kojima se zasnivaju „Solventnost II" i „Bazel II" su:

1. stub: kvantitativni zahtevi za sopstvenim kapitalom – finansijska opremljenost sa kvantitativnim zadacima:

1.1 tehničke rezerve,

1.2 propisi o investiranju kapitala,

1.3 propisi o sopstvenom kapitalu,

1.4 koherentnost sektora finansijaskih usluga.

2. stub: kvalitativni nadzor - postupak pravne provere od strane nadzora:

2.1 ocena delotvornosti sistema upravljanja rizicima i intene kontrole,

2.2 dodatni zahtevi za kapitalom u posebnim slučajevima.

3. stub: tržišna disciplina - propisi o transparentnost i objavljivanju podataka:

3.1 obaveza objavljivanja podataka,

3.2 preporuke za predstavljanje i transparentnost,

3.3 dijalog sa regulatornim i kontrolnim vlastima (naročito IASB).

Ad. 1. Finansijska opremljenost se orijentiše na 5 kategorija rizika:

- rizik tehnike osiguranja,
- tržišni rizik / kreditni rizik,
- operacionalni rizik,
- sredstva/obaveze – rizik neusklađenosti po ročnosti,
- rizik likvidnosti.

Prvi stub između ostalog se bavi:

– visinom minimalnog solventnog kapitala u formi minimalnih zahteva – MCR (*Minimum Capital Requirement, dalje u tekstu: MCR*),

– visinom potrebnog kapitala ciljne solventnosti u formi zahteva za solventnim kapitalom SCR (*Solventnost capital requirement*, dalje u tekstu: SCR) u

[6] Dostupno na: http://www.dnl-invest.com/pageID_4368137.html

vezi sa kvantifikovanim sopstvenim sredstvima (odgovarajuća sopstvena sredstva).

Srž „Solventnost II" čini opremljenost sopstvenim kapitalom na bazi rizika. Treba razlikovati minimalan i solventan kapital, pri čemu minimalan treba da predstavlja apsolutnu donju granicu. Intervencioni nivoi se definišu kao MCR i SCR, imajući u vidu da bi odstupanje od MCR vodilo zatvaranju osiguravajućeg društva.

Zahtevi za solventnost se računaju ili prema standardnoj formuli dobijenoj na bazi modula ili primenom internog modela. Zahtevi za solventnost treba da izraze visinu potrebnih sopstvenih sredstava koja osiguravajućem (i reosiguravajućem) društvu daju mogućnost izravnanja velikih gubitaka. Osiguravajućim društvima i drugim ovlašćenim korisnicima mora biti garantovana dovoljna zaliha sredstava, kako bi se izvršila plaćanja po dospelosti. Ako potrebna sredstva padnu ispod zahteva minimalnog kapitala, dozvola rada osiguravajućem društvu treba da bude oduzeta - ako ono nije u stanju da svoja sredstva u najkraćem roku ponovo dovede na traženu visinu.

Ad. 2. Kvalitativni zahtevi i nadzor kao instrument regulacije

2.1. Zadaci nadzora
- stres test za velike rizike,
- fokusiranje na rizik likvidnosti,
- fokusiranje na koncentraciju rizika,
- upravljanje rizikom grupe,
- odgovarajući sistemi nagrađivanja i
- pristup nadzornog odbora internoj reviziji.

2.2. Provera pravnog nadzora
- opšti propisi,
- Review Process i
- dozvole za sprovođenje postupka.

2.3. Zahtevi na upravljanje:
- kvalifikacija rukovodstva (kriteriji Fit&Proper),
- Self-Assessment,
- interne kontrolne funkcije,
- upravljanje rizikom kao centralni zadatak,
- komisija za proveru interne revizije,
- dokaz kvaliteta aktuarske matematike i
- dokaz kontrole Outsourcing-a.

Komitet nadzornih organa evropskog osiguranja i penzija (*CEIOPS – Committee of European Insurance and Occupational Pension Supervisors*, dalje u tekstu: CEIOPS) je zadužen da donese dalje tehničke predloge u pogledu potrebnih sprovedbenih mera. Za sada je osnovni zadatak CEIOPS-a reforma prava nadzora u EU.

CEIOPS je komitet trećeg stepena EU. Osnovan je 3. 11. 2003. godine, a 23. 1. 2009. je Evropska komisija proširila njegove nadležnosti.

Ovaj komitet sačinjavaju eksperti iz oblasti prava nadzora iz svih zemalja EU, Norveške, Islanda i Lihtenštajna. Šavajcarska je posmatrač.

Sedište CEIOPS-a je u Frankfurtu na Majni. Od 2010. godine predsedava Gabriel Bernardino iz organa nadzora u Portugalu.

Paralelne instiricije Evropske unije su CEBS (Nadzor banaka) i CESR (Nadzor hartija od vrednosti).

Ad 3. Tržišna transparentnost i objavljivanje podataka

3.1. Izveštavanje nadzornih vlasti (Supervisory Reporting)
- opšti principi ispostavljanja informacija,
- ispunjavanje zahteva za Compliance.

3.2. Objavljivanje podataka
- godišnji izveštaj o solventnosti i finansijskom stanju,
- dodatne informacije po volji,
- nacionalni pooštreni propisi, kao kvartalni izveštaj o reviziji,
- međunarodna pooštravanja od strane Evropske komisije, kao npr. direktive,
- ciljevi RIPS (Retail Investment Products and Services): razumljivi proizvodi.

„Solventnost II" je izvršila i veliki uticaj na kalkulaciju u životnom osiguranju. Treba pogledati naročito čl. 21. i 47. akta Solventnost II.

Čl. 21. doduše utvđuje da nacionalni nadzor – kao što je do sada bio slučaj – ne daje prethodno odobrenje uslova osiguranja. Izveštavanje o uslovima, tarifama sa kalkulacijama i obračunom tchničkih rezervi, po principu slobodne konkurencije nije potrebno.

U životnom osiguranju ipak postoji izuzetak sa odredbom koja sadrži „mogućnost":

Zemlja porekla može za svoja društva za osiguranje života da predvidi sistemsko ispostavljanje tehničkih osnova za obračun tarife i tehničkih rezervi, s

tim u životnom osiguranju nije povezano odobrenje tarifa i uslova.

U čl. 47. je utvrđena nova centralna odgovornost aktuara. Već u uvodu: „Osiguranja raspolažu delotvornom funkcijom na planu aktuarske matematike..." pokazuje se pomeranje važnih odgovornosti na ovaj nivo osiguravajućeg društva.

U daljnjem tekstu je detaljno uređeno koje su kalkulacije i dokazi obavezni. Član 47. takođe uređuje se na koji način društva bilansiraju vrednost imovine (u principu prema tržišnoj vrednosti).

4. SOLVENTNOST II U OKVIRU INICIJATIVA EU I ZAKLJUČAKA G-20

U Visokoj školi *RheinMain* u *Wiesbadenu* predaje prof. dr *Matthias Müller-Reichart*, dekan Studija za osiguranje i finansije. Pet stotina studenata ovog usmerenja se obrazuju iz obe ove oblasti i stiču najnovija znanja iz ovih nauka. U svojim brojnim publikacijama prof. *Müller-Reichart* pokazuje svoje izvanredno poznavanje prakse osiguranja, koju je počeo u Generali u Minhenu. U Briselu je, kao predstavnik Nemačke u EU, jedan od najboljih poznavalaca razvoja zakonodavstva. On ukazuje na to da se, istina, broj inicijativa Evropske unije na planu ekonomije osiguranja poslednjih godina smanjuje, ali im je zato jači značaj za budućnost. On pre svega vidi „Solventnost II" i popratne mere ka **zamenu paradigmi u branši osiguranja**, pri čemu postavlja provokativno pitanje da li se tu radi o konstruktivnoj ili destruktivnoj promeni paradigmi.[7]

Na to pitanje odgovara tako da ukazuje na greške finansijskog sveta koje počivaju na potrebi za regulativom:

– upravljanje rizicima je u krizi bilo nedovoljno,

– branša osiguranja, istina, suprotno bankama, nije neposredno pogođena, ali je podnela ipak veliki gubitak poverenja,

– dosadašnji modeli rizika su prošlost i moraju se približiti novom upravljanju rizicima na bazi modernih saznanja.

Dramatične posledice su bile povod „Solventnosti II" i dodatnih zadataka konferencije G20 u Kanadi:

– osnivanje *Financial Stability Board*-a (sa zastupnicima centralnih banaka svih G20 zemalja, MMF, Svetske banke, nadzornim organima i ministarstvima finansija),

– podizanje kvalitativnih propisa o solventnosti za banke i osiguranja,

– planirano nadgledanje rejting agencija,

– pooštravanje nacionalnog nadzora: tendencija ka međunarodnom nadzoru grupa - („*Financial Supervisors*"),

– ujednačavanje međunarodne regulative („*Colleges of Supervisors*"),

– borba protiv poreskih oaza,

– preispitivanje principa tržišne vrednosti u polaganju računa,

– proširenje regulative na tzv. banke u senci (kao npr. hedž fondovi),

– diskusija o novom sistemu svetske valute.

5. CILJ PRAVNE REGULATIVE EU

Pravna regulativa EU ima sledeće ciljeve:

– trajno jačanje finansijskih tržišta u Evropskoj uniji,

– pravovremeno prepoznavanje sistemskih rizika,

– koordinaciju postupaka nadzornih vlasti (sa zajedničkim komitetima),

– unifikovanje poboljšanih propisa za banke i osiguranja i

– zajedničke postupke u krizama.

Ovo takođe **deluje na strukturu i poslovni model osiguravajućeg društva.**

Odredbe koje regulišu ovo područje traže primenu u organizaciji: kontroling, pravo koncerna, upravljanje rizikom kompanije i naročito *Compliance* su se poslednjih godina u koncernima pojačali ili se tek učvršćuju. Centralno značenje *Compliance*-a se može definisati na sledeći način: „Upravljanje i kontrola pridržavanja propisa... zakonske regulative i zadataka."

Ne treba, takođe, potceniti posledice na prodaju osiguranja. Prodavac i savetnik u osiguranju mora u okviru svoje odgovornosti i obaveza postati klijentov menadžer rizika. Ovi se zadaci ne iscpljuju samo analizom potreba i u tom momentu stvorenom adekvat-

[7] Referat na Univerzitetu *Johann Wolfgang Goethe* u Franfurtu/M, februara 2002.

nom osiguranom zaštitom. Mnogo je važnije da se preispitivanje potrebne zaštite vrši redovno i da se zaštita adaptira prema potrebama ili promenama na tržištu.

6. UTICAJ SOLVENTNOST II NA EKONOMIJU OSIGURANJA

Ankete među menadžerima pokazuju da najveći broj društava u Evropi pozdravlja „Solventnost II" u pogledu dugoročne profitabilnosti, iako će povećanje potrebnih sopstvenih sredstava biti i veliko opterećenje.[8] Ovaj argument važi pre svega u pogledu nedostataka u konkurenciji u drugim zemljama van EU27. Nadalje, kritikovani su značajni detalji „Solventnosti II" u smislu propisa o sopstvenom kapitalu – naročito u delu ulaganja kao npr. u akcije, učešća i nekretnine, koja podležu natprosečno visokom sopstvenom kapitalu.

Prognoze pokazuju visinu dodatne potrebe za kapitalom prema sadašnjem stanju „Solventnosti II":

– samo za osiguranja kotirana na berzi u državama EU do 120 milijardi evra (podaci i procene BNP Paribas),

– povećanje sopstvenog kapitala ovih osiguravača života za 75%, neživota za 65% (*Standard Poor's*),

– u Nemačkoj povećanje oko 70%, ukupno do 40 milijardi evra,

– u Austriji za sve osiguravače poreko 10 milijardi.[9]

Ovakve procene povećanja potreba vodi, naravno, u vremenu slabije profitabilnosti, ka tome da se još jednom razmisli o pojeinim delovima „Solventnosti II".

Osiguravači smatraju pozitivnim da su prema „Solventnosti II" nagradeni za dobru diverzifikaciju portfolija i efikasno upravljanje rizikom jer je u tom slučaju potrebno manje sostvenog kapitala, za razliku od osiguravača sa višim rizikom. I ujednačavanje nadzora donosi međunarodno angažovanim osiguravajućim kompanijama znatne prednosti jer će se u jednom koncernu ubuduće primenjivati jednoobrazni postupci. Gledano na srednji rok, orijentacija ka vrednostima će omogućiti veću profitabilnost.

Tim se postavlja pred „Solventnost II" najveći zahtev – da se što je brže moguće uvedu procesi promena. Mnogi anketirani evropski direktori osiguravajućih društava vide u, ovde samo ukratko skiciranim, pravnim promenama potrebu za jednim pravim ***menadžmentom promena sa adekvatnim menadžmentom rizika, efikasnim kontrolama, transparentnim iskazivanjem i dovoljnom opremljenošću kapitala.***

„Solventnost II" su u sadašnjoj formi 11. 4. 2009. godine prihvatili Evropski parlament i ministri finasija. Posle objavljivanja potrebnih odluka o načinu sprovođenju, treba da bude, kao što je rečeno, primenjena 1. 1. 2013. godine na nacionalnom nivou.

Od CEIOPS-a će se zahtevati da pored ostalih komiteta (npr. aktuara) razradi dalje predloge u vezi sprovođenja potrebnih mera.

„Solventnost II" je doneta u smislu svog suštinskog sadržaja. Osim uticaja onih koji su ovlašćeni na primedbe, sigurno je da će se i finansijska kriza u Grčkoj u 2010. godine značajno odraziti na primenu. Doći će do pooštravanja pojedinih odredbi, a takođe će još više na težini dobiti i kontrole planirane za implementaciju.

Prevod sa nemačkog: Nela Bukorović
nela.bukorovic@yahoo.de

[8] Dostupno na: http://www.versicherungsbetriebe.de/data/beitrag/beitrag_2504763.html

[9] Dostupno na: http://www.insurancejournal.com/news/international/2008/03/13/88176.htm